

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Karin Kopli

KUNSTITEGEVUSTE LÄBIVIIMINE ÕUEKESKKONNAS
PÕLVAMAA LASTEAEDADE NÄITEL

bakalaureusetöö

Juhendaja: Irja Vaas

Läbiv pealkiri: Kunstitegevused õues

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Irja Vaas (mag)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: Irja Vaas (mag)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2014

Resüme

Kunstitegevuste läbiviimine õuekeskkonnas Põlvamaa lasteaedade näitel

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) näeb ette, et kunstivaldkonna õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel viiakse kunstitegevusi läbi ka õues. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool. Töö teoreetilises osas anti ülevaade õuesõppe ja kunstivaldkonna olemusest ja tähtsusest eelkoolieas. Uurimuses osales 68 lasteaiaõpetajat üheksast erinevast lasteaiaast. Küsimustiku põhjal saadud uurimustulemused näitasid, et kunstitegevuste läbiviimise sagedus õues sõltub suurel määral lasteaiaõpetajast ja sellest, kui oluliseks ta kunstitegevuste läbiviimist õues peab. Selgus, et õpetajad viivad kunstitegevusi õues läbi harvem kui kord kuus. Valdkond „Kunst“ sisust eelistavad lasteaiaõpetajad õues sagedamini läbi viia tehnilistest oskustest joonistamist ja meisterdamist, mille käsitlemisel kasutatakse sagedamini looduslikku materjali kui tehis- ja jääkmaterjali.

Märksõnad: õuesõppe, valdkond „Kunst“, kunstitegevused õues

Summary

Conducting Artistic Activities Outdoors by the Example of Kindergartens in Põlva

The National Curriculum for Pre-school Child Care Institutions (2008) prescribes that in planning and arranging schooling and education in the area of art, artistic activities are also conducted outdoors. The aim of the present Bachelor's thesis is to determine the amount and content of the artistic activities conducted outdoors. In the theoretical section of the thesis, an overview of the nature and importance of outdoor classes for pre-school children was given. 68 kindergarten teachers from nine different kindergartens participated in the survey. The survey results based on a questionnaire indicated that the frequency of conducting artistic activities outdoors largely depends on the particular kindergarten teacher and on how important the teacher holds the conducting of artistic activities outdoors. It became evident that teachers conduct artistic activities outdoors less frequently than once a month. While choosing activities from the content of the area of study "Art", in order to develop the children's technical skills, kindergarten teachers prefer to conduct drawing and making handicraft, for which natural materials are used more often than synthetic and residual materials.

Keywords: outdoor study, area of study "Art", artistic activities outdoors

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
Õuesõpe – ehe õpikeskkond õues	6
Valdkond „Kunst“ koolieelses lasteasutuses.....	7
Kujutamine ja kujundamine.....	8
Tehnilised oskused.....	9
Vaatlemine.....	10
Kunstitegevused õues.....	11
Joonistamine/maalime õues.....	11
Meisterdame õues.....	11
Voolime õues	11
Vaatleme õues.....	12
Kujundame õues.....	12
Ülevaade varasematest uurimustest	12
Uurimuse eesmärk, uurimisküsimused ja hüpoteesid.....	13
Metoodika	14
Valim.....	14
Mõõtevahendid	15
Protseduur.....	15
Tulemused.....	15
Arutelu	22
Tänuõnad	25
Autorsuse kinnitus	25
Kasutatud kirjandus	26
Lisa 1	

Sissejuhatus

Kunsti kaudu enese väljendamine on inimesele sama loomulik tegevus nagu rääkimine ja kirjutamine. Kunstitegevused annavad lapsele võimaluse luua ideid ja uusi väärtusi ning stimuleerivad lapse loovust, mõtlemist ja üldist aktiivsust. Laps tahab eksperimenteerida ja avastada kõike enda ümber, seetõttu võiks kunsti loomine kogu koolieelse ea olla lõbus mäng. Lapse loodu on tema jaoks suure olulise tähtsusega, ta tahab oma emotsioone jagada ja loodab saada täiskasvanult tunnustust tehtud tööle (Vahter, 2005a, 2005b, 2008, 2009).

Kunstiõpetust on võimalik lasteni tuua ning kunstitegevusi läbi viia erinevates õpikeskkondades tegevusi rakendades. Üheks õpikeskkonnaks koolieelses lasteasutuses võib rakendada õuesõpet. Seda mõtet toetab ka koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008), mis toob välja, et õpitavaga tutvutakse loomulikus keskkonnas kus õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale. Paraku näitavad erinevad uurimused, et õpetajad küll tähtsustavad õues õppimist (Keerberg, 2006; Kos, 2010; Krigulson, 2006) kuid valdkond „Kunst“ sisu käsitletakse õues harvem kui kord kuus (Abel, 2010).

Eelnevatest uurimustest lähtuvalt kujunes käesoleva töö uurimisprobleemiks, mil määral ja kuidas viiakse koolieelses lasteasutuses kunstitegevusi läbi õues. Uurimustöö eesmärgiks on välja selgitada õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool Põlvamaa lasteaedade näitel. Kuna mitmed varasemad uurimused on saanud sarnaseid tulemusi, kus õuesõpet kasutatakse lasteaedases vahetevahel (Keerberg, 2006; Kos, 2010; Krigulson, 2006), sagedusega harvem kui üks kord kuus (Abel, 2010), võib sarnaseid tulemusi oodata ka käesoleva uurimustöö puhul. Võib oletada veel, et kunstitegevuste läbiviimisel õues õpetajad enim vaatlevad (Abel, 2010) kui kasutavad teisi valdkond „Kunst“ sisu liike. Murumaa (2010) uurimuse põhjal võime saada sarnaseid tulemusi, kus tehniliste oskuste (voolimine, maalimine, joonistamine, meisterdamine) läbiviimisel kasutussageduse erinevust ei ilmne.

Bakalaureusetöö koosneb neljast suuremast osast. Teoreetilises osas antakse ülevaade õuesõppe ja kunstivaldkonna olemusest ja tähtsusest eelkoolieas, tutvustatakse valdkond „Kunst“ sisu koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast lähtudes, tuuakse välja õuekeskkonnas käsitletavat kunstitegevused. Lõpuöö teises osas tutvustatakse õues läbiviidavate kunstitegevuste uurimuse meetodikat. Kolmandas osas esitatakse uurimuse tulemused ja töö viimases osas arutletakse saadud tulemuste üle, lähtudes teooriast ja varasematest uurimustest.

Õuesõpe – ehe õpikeskkond õues

Õues õpitakse ehedas, õppimist soodustavas keskkonnas kõigi meeltega vahetult kogedes, oma kätega ise tehes ja kogetut teistele vahendades (Brügge, Glantz & Sandell, 2008; Dahlgren & Szczepanski, 2006; Raadik, 2009; Szczepanski, 2009). Õuesõpe täiendab traditsioonilist pedagoogikat, kus õppetöö tavaliselt toimub nelja seina vahel, see võimaldab luua omamoodi teadmise ja meelelise kogemuse. Õues õppimine võrsub haridusideaalist mis põhineb kogemisel ja tegevusel, võimaldab mitmekesiseid kokkupuuteid looduse, kultuuri ja ühiskonnaga (Brügge, Glantz & Sandell, 2008; Dahlgren & Szczepanski, 2006).

Õuesõpe ühendab endas nii õppetöö läbiviimise koha kui rakendatava sisu. See ühendab tunded, tegevuse ja mõttetöö; maastik on areeniks, füüsiline tegelikkus muutub õpikeskkonnaks, kus õueruumi kasutatakse süstemaatiliselt nii töövahendi kui ka õppimise kohana. Lapse varajastel ja igapäevastel kontaktidel maailmaga väljaspool maja ja sisekliimat on tõenäoliselt otsustav tähtsus sellele, kuidas ta õpib tunnetama väliskeskkonda meie ümber. Elamusi pakuvad erinevate meeltega tajutud muljed. Iga vahetult kogetud elamusega kaasneb turvatunne, vabadus- ja ahvatlustunne (Dahlgren & Szczepanski, 2006; Szczepanski, 2009). Õuesõppe õpikeskkonnades on olukordi, mida ei ole võimalik luua rühmaruumis ning see võimaldab kokku viia teoreetiliste ja praktiliste teadmiste omandamise (Dahlgren & Szczepanski, 2006).

Lapsed saavad oma tegevusteks ideid ja innustust lähiümbrusest. See, mida ümbrus pakub näha ja kogeda, saab paljude tegevuste teemaks. Vahetu kogemus aitab kaasa teadmistele, see on väga oluline, sest sel juhul antakse lapsele võimalus tegelikkust ise tõlgendada – luua kogetu põhjal oma isikupärane teadmine, mis omakorda arendab iseseisvat mõtlemist ning järelduste tegemise oskust (Timoštšuk, 2009). Koolieelse lapse areng on terviklik, ta uurib end ümbritsevat maailma kõigi meeltega (Brügge et al., 2008; Vahter, 2009). Dahlgren & Szczepanski (2006) lisavad, et õppematerjal meie maailmatundmise jaoks saabub meile meelte kaudu, kuid laekub mõistuse järgi, meeled ja mõistus loovad teadmised maailmast. Ka õuesõppe olulisi eeliseid on võimalus rakendada ja arendada kõiki meeli, rõhutab Raadik (2009, 2010) ning lisab, et iga tegevus, mis aitab arendada lapse meeli, on aluseks järgmiste teadmiste-oskuste paremale omandamisele.

Kui ruumisiseses tegevuses töötavad lapsel põhiliselt nägemis- ja kuulmismeel, siis õuekeskkond pakub erinevaid nägemismuljeid, lõhnu, liikumisi, helisid ja kujusid, köites lapse meeli niisugusel moel, mida ükski teine keskkond ei suuda (Brügge et al., 2008; Dahlgren & Szczepanski, 2006; Grahn, 2009; Raadik, 2009, 2010). Õuetegevused võimaldavad nuusutada erinevate taimede õite lõhna ja õhus levivaid aroome, maitsta põõsaste, puude ja teiste

taimede vilju, õisi, varsi ning juuri just selle koha peal, kus need kasvavad. Nägemismeel ei tööta ainult selleks, et jälgida õpetajat, lugeda või vaadata pilte, vaid laps näeb kõike ümbritsevat pidevas liikumises, muutumises ja ruumiliselt. Samas lisanduvad veel kuulmis- ja kompimismeele aistingud, mis tähendab, et laps õpib oma ümbritsevat keskkonda tundma süvitsi (Brügge et al., 2008; Raadik, 2010).

Õppetöö läbiviimine sisetingimustes on lihtsam, kui õpetada väljas, kus samaaegselt juhtuvat ei ole võimalik täielikult kontrollida. Õppetööd õues läbi viies peab olema paindlik ning teadlik sellest, et varemplaneeritu ei pruugi õnnestuda. Inimene on oma evolutsiooni ja arengu kestel enamasti õppinud õues, kogemusest ja suulisest traditsioonist. Meie õppimiskultuur, kus tööd tehakse nelja seina vahel on inimese haridus- ja kujunemisloos väga noor nähtus. Õuesõppe juured ja traditsioonid püüavad elustada otsekontakti, kokkupuudet ja seoseid mõtestatud ehedates olukordades (Brügge et al., 2008). Õuesõpetaja kaasavastajana saab elustada õppepaiga ning luua mõttekale õpiolukorrale sisu ja mõistmise (Dahlgren & Szczepanski, 2006).

Valdkond „Kunst“ koolieelses lasteasutuses

Vahter (2008) on öelnud, et „kunsti süda on loovus“ (lk 247). Loovus aitab lapsel iseendaga rahul olla, kõige väiksemgi loominguline saavutus tõstab enesehinnangut, kinnitab Hango (1993). Lapsed suhtuvad tegevustesse loovalt, kui nad proovivad leida uusi ideid ja võimalusi, avastada erinevaid lahendusi, unistavad, fantaseerivad ning küsivad küsimusi, leidmaks mitmesuguseid vastuseid (Vahter, 2008). Joonistamine, meisterdamine ja voolimine ei ole lihtsalt ajaviide, vaid rõõmus loometöö. Et loomerõõm ei kaoks on vaja lapseas arendada fantaasiat, soovi avastada ja tunnetada ümbritsevat maailma, pakkuda lapsele erinevaid muljeid ning soodustada isetegemist (Niiberg & Linnas, 2007).

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) toob välja valdkond „Kunst“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, kus laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihispäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Kunstiõppe loomulik osa on erinevate tehnikate ja võtete õppimine ning nende kasutamine nii traditsiooniliselt kui ka uusi võimalusi leides. Uuenduslikkus, originaalsus ideedes ja teostuses on kunstile olemuslik (Tuulmets, 2010). Seega peaksid lapsed saama siit midagi emotsionaalset, vastukaaluks ratsionaalsele pähe õppimisele, on Treier (2004) veendunud, ning lisab, et kunstitegevuste läbiviimisel peab valitsema lõõgastunud turvaline õhkkond, kus laps ei pea pabistama selle pärast, kas tema looming on kõlblik või mitte.

Kunstikasvatuse eesmärk ei ole lapsest kunstniku kasvatamine ega teatud tehniliste oskuste omandamine vaid lapse vaatlusoskuse ja tunnetusliku maailma kujundamine ning meelte avamine, kuidas ta enda jaoks maailma mõtestab, oma meeli ja motoorikat arendab (Ivanova & Leppoja, 2001; Oll, 2009). Valdkond „Kunst“ eesmärk lasteaias on täidetud, kui kooliminejal on oskus luua isikupärane kunstitöö, erinevaid materjale, tehnikaid ja võtteid kasutades ja ühendades ning meeolusid ja fantaasiaid väljendades. Selleni jõudmine eeldab õpetajalt keskkonna loomise oskust, loovust, paindlikkust, laste ideede toetamist ja arenguvõimet ning kindlasti ka kunstitehniliste oskuste valdamist, lisab Oll (2009).

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) toob välja valdkond „Kunst“ sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Kujutamine ja kujundamine. Kunstiõpetus aitab tundma õppida iseennast ja elu enese ümber, aitab väljendada mõtteid, arvamusi ja elamusi. Kunstiga tegelemiseks kasutatakse erinevaid materjale ja töövahendeid, neid kasutades laps kujutab ja kujundab, mille käigus ta puutub kokku vormi, kompositsiooni ja värviga (Gabral & Pöldemaa, 2000). Linke (1998) seletab lahti kujundamise mõiste mis tähendab „teadlikku muutumist, ühendamist, lahutamist, liigendamist, lisamist, äravõtmist, tihendamist, sulgemist, reastamist, korrastamist, st seosesse viimist“ (lk 14).

Kujutavas loomingus lapsed kinnistavad oma emotsionaalseid elamusi ja tunnetavad kõike sügavamalt (Niiberg & Linnas, 2007). Vahter (2008) on veendunud, et eelkoolialise lapse kujutav tegevus on üldjuhul juhtimatu, nad jälgivad oma sisetunnet ja soovivad lihtsalt midagi kujutada. Lapse iseseisvalt tehtud joonistusest võib aru saada, et neid pole mõjutatud ja need võivad tunduda täiskasvanule kummalised. Kui laps on pildi üle õnnelik, ei tohi tähelepanu pöörata sellele, et proportsioonid on valed või midagi on pildil puudu. See häirib lapse emotsionaalset kiindumust nii joonistusse kui ka objekti, mida ta kujutas.

Tehnilised oskused. Voolimine. Speechley (2002) ja Tiitsmaa (2008) on väitnud, et voolimiskirg on inimestele omane juba tuhandeid aastaid. Lastele on voolimine nii mäng kui ka kunstitegevus (Gustavson, 2004). Ivanova ja Leppoja (2007), Oll (2009) ja Vahter (2005a, 2005b) selgitavad voolimise mõiste tähendust, mis on pehmele materjalile kuju andmine. Laps voolib mõlema käega, kuna nii areneb lapse mõlema käe koostöök vajalik kordinatsioonivõime, peenmotoorika ja plastiline vormitunnetus. Pehme voolimismassi sisse saab vajutada süvendeid ja voolimispulga abil jooni ja täppe ning kujundada mustreid. Kui joonistamisel areneb lapsel eelkõige nägemismeel, siis voolimise juures on esmane kompimismeel. Laps tunnetab sõrmedega erinevusi materjali ja vormide suhtes. Voolitava eseme vormi parema tajumise eesmärgil vaadeldakse eset mitmest küljest ja mängitakse temaga. Soovitav on võrrelda erineva kuju ja pinnaomadustega esemeid (Ivanova & Leppoja, 2007). Oll (2009) on kindel, et voolimise puhul tuleks kindlasti eelistada savi, mis on pehme ja õige konsistentsi korral hästi töödeldav.

Joonistamine. Joonistamine on kõige üldisem, kättesaadavam ja lihtsam võimalus tõlgendada ümbritsevat maailma kunstiliselt (Oll, 2009). See on jälje jätmine pinnale, mida on võimalik teha mitut erinevat moodi: sõrmega võib joonistada määndunud autole; pulgaga liivale ja lumele; pliiatsiga paberile (Vahter, 2005b). Joonistamine on lapse jaoks mäng, kus ta saab realiseerida oma teadmisi, tähelepanekuid ja tundmusi (Ivanova & Leppoja, 2007).

Laps hakkab paberile kriipse vedama niipea, kui ta oskab pliiatsit käes hoida. See tegevus muudab lapse teadlikuks sellest, et ta suudab midagi muuta (Einon, 2003). Õpetajal tuleb tagada lastele joonistamisvõimalusi nii kunstitegevuses kui väljaspool seda, lasteaiahoones ja õues, värvipliiatsite ja muude vahenditega, nii paberile kui asfaldile. Joonistamine ei tohiks kindlasti olla alati teemakeskne vaid pigem lapse vaba mõtte esimesi väljendusvahendeid (Oll, 2009).

Maalimine. Oll (2009) ja Vahter (2005b) on nimetanud maalimiseks pildi loomist värvidega, mistõttu see on keerulisem tegevus kui joonistamine. Nimelt tuleb lapsel teha üks liigutus rohkem, ehk kui laps joonistades reeglina kasutab vaid paberit ja pliiatsit, siis maalides lisandub paberile ja pintslile veel ka värv. Gustavson (2004) on kirjutanud, et maalimise eesmärgiks on õpetada last tunnetama värvide omadusi ja mõju ning anda kogemusi värvide segamisest, mis tekitab lapsele erinevaid elamusi. Laps märkab erinevaid värvinüansse, mida ta aja jookkul oskab ka ise teadlikult tekitada. Nii õpib laps tunnetama värvide olemust ja nägema varjundeid, mida ta hiljem end ümbritsevas keskkonnas oskab tähele panna.

Meisterdamine. Väikelaste käelise osavuse arendamine tugineb nende matkimisvajadusele ja tegutsemisrõõmule (Gustavson, 2004). Selles eas lastele on meisterdamine veel mäng, kus nad katsetavad ja loovad. Mitmesuguseid meisterdusi loovadki lapsed mängu käigus õues viibides, kasutades seejuures looduslikku ja jääkmaterjali ning erinevaid materjale liites (Gustavson, 2004; Oll, 2009). Asjade valmistamine harjutab suurepäraselt paigalistumist, keskendumist, vaatlusoskust ja eesmärgi nimel töötamist (Einon, 2003).

Ivanova ja Leppoja (2007) on veendunud, et meisterdamise põhiline eesmärk ongi pakkuda lastele võimalusi avastada erinevaid materjale ja vahendeid ning lasta neil loovtegevusest rõõmu tunda. Kleepetöö ja meisterdamine on ainulaadne õppimisvorm, mille käigus omandatakse teadmised ja oskused mitte igavas kordamises, vaid mitmekesises tegevuses. Meisterdamine on lastele huvitav ka seetõttu, et siin saab erinevaid materjale ise kokku sobitada ja luua midagi uut ja põnevat. Selline tegevus arendab lapse fantaasiat ja loob teadmisi materjalide olemusest.

Vaatlemine. Et laps tajuks välist maailma, on vaja tema meeli ergutada, anda võimalus kogeda, tunnetada, näha ja vaadelda (Oll, 2009). Vaatlus on tegevus, mille kaudu mõistetakse nähtuste ja esemete tunnuste ning detailide märkamist ja tajumist. Vaatlus on inimtegevuse vältimatu osa (Eesti Entsüklopeedia, 1998). Õues suunab õpetaja last märkama looduse ilu ja seda kunstiliselt kujutama. Laps kirjeldab vaadeldavaid objekte ning vaatlustulemused vormistatakse sageli joonistamise või mõne teise kujutava kunsti liigi kaudu. Kunstivaatlus võimaldab lapsel näha vaadeldavat objekti hoopiski sügavamalt kui tavaline loodusvaatlus. Vaadeldavate objektide kirjeldamisel õpitakse valima ümbritsevate objektide iseloomulikumaid jooni ja võtteid nende kujutamiseks ning olulise esiletoomiseks, kujutatavale sisult ja vormilt sobiva tausta loomiseks (Tuulmets, 2010).

Võib eristada kahte liiki vaatlust: plaanipärane organiseeritud vaatlus – see on varem planeeritud ja õpetaja poolt läbi viidud tegevusena või väljapool tegevust; juhuslik vaatlus – viiakse läbi siis, kui ilmneb selleks võimalus, näiteks orava vaatlus jalutuskäigul, lindude äralendamine sügisel, äike, vikerkaar jm. Et vaatlus oleks eesmärgipärane ja tulemuslik, tuleb vaatlust juhtida ning suunata sobivate küsimustega (Pokk, 2010). Ivanova ja Leppoja (2007) leiavad, et kui eset, olendit, nähtust või objekti on piisavalt uuritud ja vaadeldud, eritunnuseid analüüsitud ja laps on tegevuse vastu huvi üles näidanud, siis ei ole tal ka raske seda kujutada nii, nagu ta on aru saanud.

Kunstitegevused õues

Kunstis saab kujutamisaainestikuna ära kasutada suurt osa õues õpitavast, kirjutab Tuulmets (2010). Sel puhul peab lasteaiaõpetajal kunstiõpetuse läbiviimiseks õues olema palju häid ideid ja loovat mõtlemist. Uusi mõtteid ja ideid lasteaia kunstitegevusteks õues ja looduses on suurel määral võimalik leida nii raamatutest, ajakirjadest kui ka internetilehekülgedelt.

Joonistame/maalime õues. Ilusa ilmaga on õues hea joonistada ja maalida. Joonistada võib puupulgaga liivale, porile, lumele, pintslile ja värvidega maalida kividele, metsast leitud puukoorele. Fravel (2009) on veendunud, et suvel on parimad võimalused lastel kunstitegevusteks õues, ning toob välja veega maalimise kivisele pinnale. Vahendid on odavad ja kättesaadavad kõigile: vesi ja pintsel. Kuid õue saab kaasa võtta ka värvipliiatseid, rasvakriite, viltpliiatseid, värvilisi tahvlikriite, asfaldikriite. Vahter (2005b) on kirjutanud, et tänavavaiba tegemiseks on mitmeid võimalusi: joonistades mõnele tänavakivile pilt; teine kivi värvida ühtlaselt. Pisikeste kividega kaetud kõnniteel tuleb vaip eriti kirju, kuid sama tulemust võib saavutada ka asfaldil. Mida rohkem lapsi, seda suurem vaip tuleb.

Meisterdame õues. Loodus on andnud meisterdamiseks palju erinevaid materjale (kuusekäbid, tammetõrud, kastanid, pajuurvad, puuoksad, kõrred, sammal jpm), millega saab laps oma loovust väljendada. Meisterdamiseks on peale loodusliku materjali sobiv ka igasugune jääkmaterjal: ajalehed, pakendid, topsid, korgid, jäätisepulgad, kilekotid jm. Kilekotid on sobivaks materjaliks tuulelillede meisterdamisel (Vahter, 2004). Lõigatud kilekotiribad tuleb traadiga ühest ostast kinni siduda. Traat peab olema piisavalt pikk, siis saab lillele ka varre teha. Lille saab torgata vart pidi maa sisse ning see puhkeb õide tuulise ilmaga. Drake & Love (2001) annavad idee kartongist piima- või mahlapakist meisterdada lindudele söögimaja. Pakendi külgedele tuleb lõigata ristkülikukujuline ava ja ülaserava teha auk millest saab nõõri läbi panna. Kui riputada söögimaja aknale kõige lähemal olevale puule on võimalik ka siseruumidest jälgida lindude tegutsemist.

Voolime õues. Õues voolimiseks on eri aastaegadel kättesaadavaimaks materjaliks liiv, savipori, lumi. Vahter (2005b) õpetab tegema liivamemme. Selleks tuleb liiva hulka segada PVA-liimi, saadud segust voolitakse pallid ja ühendatakse need omavahel. Päikese käes kuivab liiva-liimisegu kiiresti. Kivikestest saab teha silmad, suu, nina, käteks otsida oksid, kõrsid. Savist voolides saab teha nii koogikäkke kui käärikooke, kirjutab Vahter (2002). Tuleb vaid savist voolida pall ja see laiaks vajutada. Kaunistada saab kooke nii sõrme, puupulga kui teiste erinevate asjadega jälgi jättes. Koogikäkid tulevad ehtsamad kui kasutada looduslikku savit, mida on võimalik leida koduümbruse jõe- või järvekaldalt.

Vaatleme õues. Loodus on nagu suur kunstilava, kus etendus kestab ja põnevat vaatamist jagub küllaga. Tuulmets (2010) kirjutab, et meid ümbritseva maailma ja selle mitmekesisuse vaatlemisel, märkamisel ja väärtustamisel näeme valmis kunstiteoseid ka looduses. Mustrite, värvide ja vormide rohkus, aga ka looduse „viperused“, mida on vaja vaid osata märgata. Kalvik (1981) on veendunud, et looduses esinev värvide ja vormide rohkus annab lapsele vahetu võimaluse võrdlemiseks. Ka Valter (2000) seab eesmärgiks, et lapsed õpiksid loodust tundma mitmekesisemalt ja loovamalt. Tormist murtud, sammaldunud või kuivanud puud, kännud, mahalangenud oksad, suured kivid, liivaluited, pilved – kui neid natukene pikemalt vaadata jääda, võid avastada, et need on mõne looma, linnu või muu eluka kujuga ning näevad päris huvitavad ja omapärased välja. Tähtis on osata märgata ja tähele panna.

Kujundame õues. Talvel saab kujundada sulalumest ehitatud lumememmesid. Selleks tuleb õue kaasa võtta guaššvärvid ja pintsel, mille abil laps saab kujundada lumememmele ja –taadile selga just sellised riided nagu talle meeldivad, luua erinevaid mustreid, kasutades erinevaid värve. Veel on talvel tore mõnest madalamast puust, mille oksteni laps ulatub, kujundada õunapuu. Selleks tuleb sulalumi ümber puuoksa palliks vajutada ja guaššvärve kasutades saab laps lumepallid õunteks värvida. Sama tehnikat kasutades saab ehitud jõulupuuks kujundada ka õues kasvava kuusepuu (Vahter, 2001).

Ülevaade varasematest uurimustest

Eestis ja mujal maailmas on koostatud uurimusi eelkooliealistest lastest lähtudes nii kunsti kui õuesõppe valdkonnas. Järgnevalt tuuakse välja uurimused mille temadeks on kunst ja õuesõpe ning mis annavad ülevaate lasteaedades toimuvast.

Rusanen, Kairavuori & Vahter (2010) uurisid nii Eestis kui Soomes alushariduse õppekava valdkond „Kunst“ sisu. Jõuti järeldusele, et loomingulise eneseväljenduse eesmärk kui selline ei ole probleem kujutava kunsti hariduses. Koos lapsekeskse lähenemisega avab see laialdased võimalused alushariduse kunstitegevustes. Alushariduses tekib probleem siis kui eesmärgid on laialdased ja hõlbustavad õpetajat vabalt last toetama tema tegevustes, nagu juhtus nii Soomes kui Eestis. Kuna alushariduse õppekavas ei ole täpselt ette nähtud kuidas planeerida, läbi viia ja arendada kujutava kunsti tegevusi, jääb see küsimus õpetajate lahendada.

Külliki Murumaa (2010) uuris valdkond „Kunst“ sisu rakendamist Järvamaa lasteaedade näitel, kus tulemustest selgus, et statistiliselt olulist erinevust tehniliste oskuste kasutamise osas ei ilmnenud. Sellest võib järeldada, et õpetajad peavad tähtsaks koolieelses lasteasutustes

valdkond „Kunst“ kõiki tehnilisi oskusi. Samuti kasutavad õpetajad tehniliste oskuste õpetamiseks erinevaid töövahendeid- ja materjale.

Eike Abel (2010) on läbi viinud uurimuse, kus käsitletakse õuekeskkonna kasutamist lasteaedades. Tulemustest selgus, et enim viiakse lasteaia tegevusliikidest läbi vaatelmist ja uurimist. Uuriti ka erinevate valdkondade läbiviimise sagedust õues, kus selgus, et üle poolte uuritavatest lasteaiaõpetajatest viib kunstitegevusi õues läbi harvemini kui üks kord kuus. Autor märgib oma töös ära, et uurimist vajab veel õpetajate poolt õuekeskkonnas läbiviidavate tegevuste sisuline pool.

Kaire Keerbergi (2006) läbi viidud uurimuse tulemustest selgus, et lasteaiaõpetajad, kes peavad õues õppimist oluliseks, kasutavad seda ka sageli. Suurem osa vastanud õpetajatest kasutavad oma töös õues õppimist vahetevahel. Sarnase uurimuse viis Tartumaal läbi ka Krigulson (2006), kes jõudis oma uurimuse põhjal sama tulemuseni – õpetajad kasutavad õues õppimist vahetevahel.

2010 aastal viis Marjanca Kos Sloveenias läbi uurimuse, mille tulemused näitasid, et enamik õpetajatest ei usu, et lastega koosveedetud aeg looduses on piisav ja soovivad, et lapsed saaksid rohkem viibida loomulikus keskkonnas. Kõige sagedamini lastega looduskeskkonnas viibides jalutatakse, vähem viiakse läbi õppetgevusi.

Uurimuse eesmärk, uurimisküsimused ja hüpoteesid

Erinevate uurimuste põhjal võib väita, et lasteaiaõpetajad peavad õues õppimist oluliseks ning kasutavad seda vahetevahel ka oma tegevuste läbiviimiseks (Keerberg, 2006; Kos, 2010; Krigulson, 2006), suurem osa õpetajatest harvem kui üks kord kuus (Abel, 2010). Varasemad uurimused on näidanud veel, et alushariduse õppekavas on valdkond „Kunst“ sisu eesmärgid laialdased – ei ole täpselt ette nähtud kuidas planeerida, läbi viia ja arendada kujutava kunsti tegevusi (Rusanen, Kairavuori & Vahter, 2010), millest tulenevalt jääb kunstitegevuste planeerimine ja kavandamine õpetajate lahendada.

Käesoleva uurimustöö eesmärgiks oli välja selgitada õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool Põlvamaa lasteaedade näitel. Lähtuvalt bakalaureusetöö eesmärgist ning toretilisest osast püstitati järgmised uurimisküsimused:

- Kui sageli ning millise sagedusega lasteaiaõpetajad õues kunstitegevusi läbi viivad?
- Milliseid kunstitegevusi lasteaiaõpetajad õues läbi viivad?
- Milliseid materjale ja töövahendeid lasteaiaõpetajad sagedamini õues kasutavad?

Varasematele uurimustele tuginedes püstitati järgmised hüpoteesid:

- Lasteaiaõpetajad kes peavad kunstitegevuste läbiviimist õues oluliseks, kasutavad seda ka sageli (Keerberg, 2006).
- Lasteaiaõpetajad kasutavad kunstitegevuste läbiviimisel õues rohkem vaatlemist kui kujutamist, kujundamist ja tehnilisi oskusi (maalimine, joonistamine, voolimine, meisterdamine) (Abel, 2010).
- Lasteaiaõpetajad kasutavad kunstitegevuste läbiviimisel õues tehnilistest oskustest rohkem joonistamist kui maalimist, voolimist ja meisterdamist (Murumaa, 2010).

Metoodika

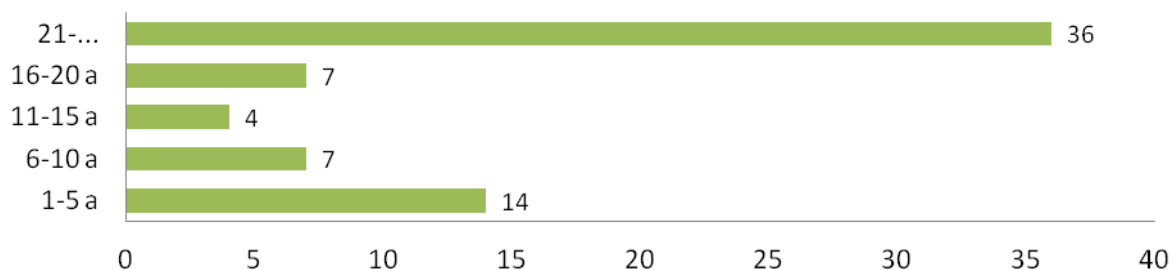
Valim

Kvantitatiivse uurimustöö läbiviimiseks kasutati mugavusvalimit, kuhu kuulusid Põlvamaa lasteaegade õpetajad üheksast erinevast lasteaiaast, nii maalt kui linnast. Kokku on Põlvamaal 17 lasteaeda. Uurimuses osales 68 lasteaiaõpetajat, kellest 32 (47%) töötasid linnas ja 36 (53%) õpetajat töötasid maal. Küsitletud õpetajate vanuseline ja hariduslik koosseis on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. *Lasteaiaõpetajate vanuseline ja hariduslik koosseis*

	Kuni 30a	31-40a	41-50a	51-...	Kokku
Pedagoogiline kõrgem	2	4	10	6	22 (32%)
Kõrgem muu		1	2		3 (4%)
Pedagoogiline kesk-eri		3	12	15	30 (44%)
Muu kesk-eri	2	3	1	2	8 (12%)
Kõrgharidus omandamisel	4	1			5 (7%)
Kokku	8 (12%)	12 (18%)	25 (37%)	23 (34%)	68 (100%)

Joonisel 1 on esitatud küsitletud lasteaiaõpetajate töötatud aastate arv.

Joonis 1. Lasteaiaõpetajate lasteaiaast töötatud aastate arv

Mõõtevahendid

Andmete kogumiseks kasutati anonüümset küsimustikku (vt lisa 1), mille koostamisel lähtuti koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast (2008), uurimustöö teooriast ja Tartu Ülikooli bakalaureusetööde (Keerberg, 2006; Murumaa, 2010) küsimustikest. Küsimustikus oli kokku 17 küsimust. Lisaks üldandmed anketeeritava kohta: vastaja vanus, õpetajana töötatud aastate arv, haridus ja lasteaia asukoht. 9 küsimust olid kinnised küsimused (1-5, 8, 10, 16,17), kus vastusevariandid olid ette antud. 8 küsimust olid poolkinnised (6, 7, 9, 11, 15), kus vastaja võis lisada endale sobiva variandi. Õpetajatel tuli hinnata kunstitegevuste olulisust ja käsitlemist õuekeskkonnas, samuti valdkond „Kunst“ sisu läbiviimist õues. Küsimustiku reliaablust kontrolliti *Cronbach`i* alfa abil, mille tulemus $\alpha = 0,94$ näitas, et mõõtevahendi sisemine reliaablus on kõrge.

Protseduur

Küsitlus viidi läbi Põlvamaal ajavahemikul 6.-13.märts, 2013. Eelnevalt viidi läbi ka pilootuurimus ühes maalasteaias, mille põhjal tehti muudatusi alguses küsimustikus. Täpsustati küsimuste sõnastust ning muudeti materjalide ja töövahendite nimekirja. Uurimuse läbiviimiseks lepitati lasteaedade direktoritega eelnevalt kokku kohtumise aeg, misjärel toimetati küsimustikud anonüümsust tagavates ümbrikutes lasteadaadesse. Täidetud küsimustikud tagastati kokkulepitud ajaks uurimuse läbiviijale. Välja jagati 76 küsimustikku, millest täidetuna tagastati 68.

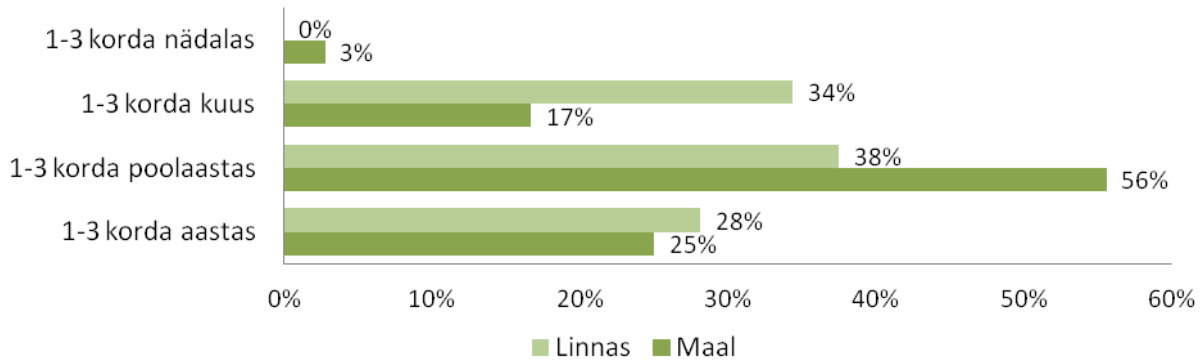
Andmete sisestamisel ja jooniste ning tabelite tegemisel kasutati Microsoft Excel`i programmi. Andmeanalüüs sooritati SPSS versioon 17.0 (*Statistical Package for Social Science*) programmi abil ning andmeanalüüsis kasutati kirjeldavat statistikat (aritmeetilist keskmist, standardhälvet). Hüpooteeside kontrollimiseks kasutati *Spearman`i* astakkorrelatsiooni kordajat (ρ) ja erinevuste kontrollimiseks Wilcoxon'i märgitesti (*Wilcoxon Signed Ranks Test*). Statistiliselt oluliseks loeti tulemust, mille olulisuse nivoo oli $p < 0,05$.

Tulemused

Käesoleva uurimustöö eesmärgiks oli välja selgitada õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool. Selleks kontrolliti järgmiseid hüpooteese.

Esimene hüpotees: *lasteaiaõpetajad kes peavad kunstitegevuste läbiviimist õues oluliseks, kasutavad seda ka sageli*. Hüpoteesi kontrolliti *Spearmani* astakkorrelatsiooni abil ning selgus, et õues läbiviidavate kunstitegevuste olulisuse ja sageduse vahel esineb statistiliselt oluline positiivne mõõdukas seos ($\rho = 0,47$; $p < 0,00$). Hüpotees leidis kinnitust.

45 (66%) lasteaiaõpetajat pidas kunstitegevuste läbiviimist õues pigem oluliseks, 1 (1%) õpetaja väga oluliseks. Sageli käsitleb kunstitegevusi õues 4 (6%) ja mõnikord 41 (60%) õpetajat. Joonisel 2 tuuakse protsentuaalselt välja õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste sagedus linna ja maa lasteaedades.

Joonis 2. Kunstitegevuste läbiviimise sagedus õues lasteaiaõpetajate hinnangul

Jooniselt 2 võib näha, et kõige sagedamini viiakse kunstitegevusi läbi 1-3 korda poolaastas. 1-3 korda kuus viib kunstitegevusi läbi 34% linnas elavatest lasteaiaõpetajatest, maal elavatest õpetajatest 17%. Kokkuvõtvalt nii maal kui linnas viib suurem osa õpetajaid (47%) kunstitegevusi läbi 1-3 korda poolaastas.

Lasteaiaõpetajate hinnangul on õuekeskkonnas valdkond „Kunst“ sisust lihtsam planeerida ja läbi viia tehnilisi oskusi (35%): voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine. Järgnesid kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist (29%), kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul (27%), kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine (9%).

Teine hüpotees: *lasteaiaõpetajad kasutavad kunstitegevuste läbiviimisel õues rohkem vaatlemist kui kujutamist, kujundamist ja tehnilisi oskusi (maalimine, joonistamine, voolimine, meisterdamine)*. Hüpoteesi kontrolliti *Wilcoxon*i märgitesti abil. Ilmnes, et statistiliselt olulist erinevust vaatlemise ja kujutamise, kujundamise ning voolimise vahel ei leitud. Statistiliselt oluline erinevus leiti vaatlemise ja joonistamise ($p < 0,01$), maalimise ($p < 0,00$) ning meisterdamise vahel ($p < 0,00$). Hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Tulemused on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Testi tulemused valdkond „Kunst“ sisu lõikes

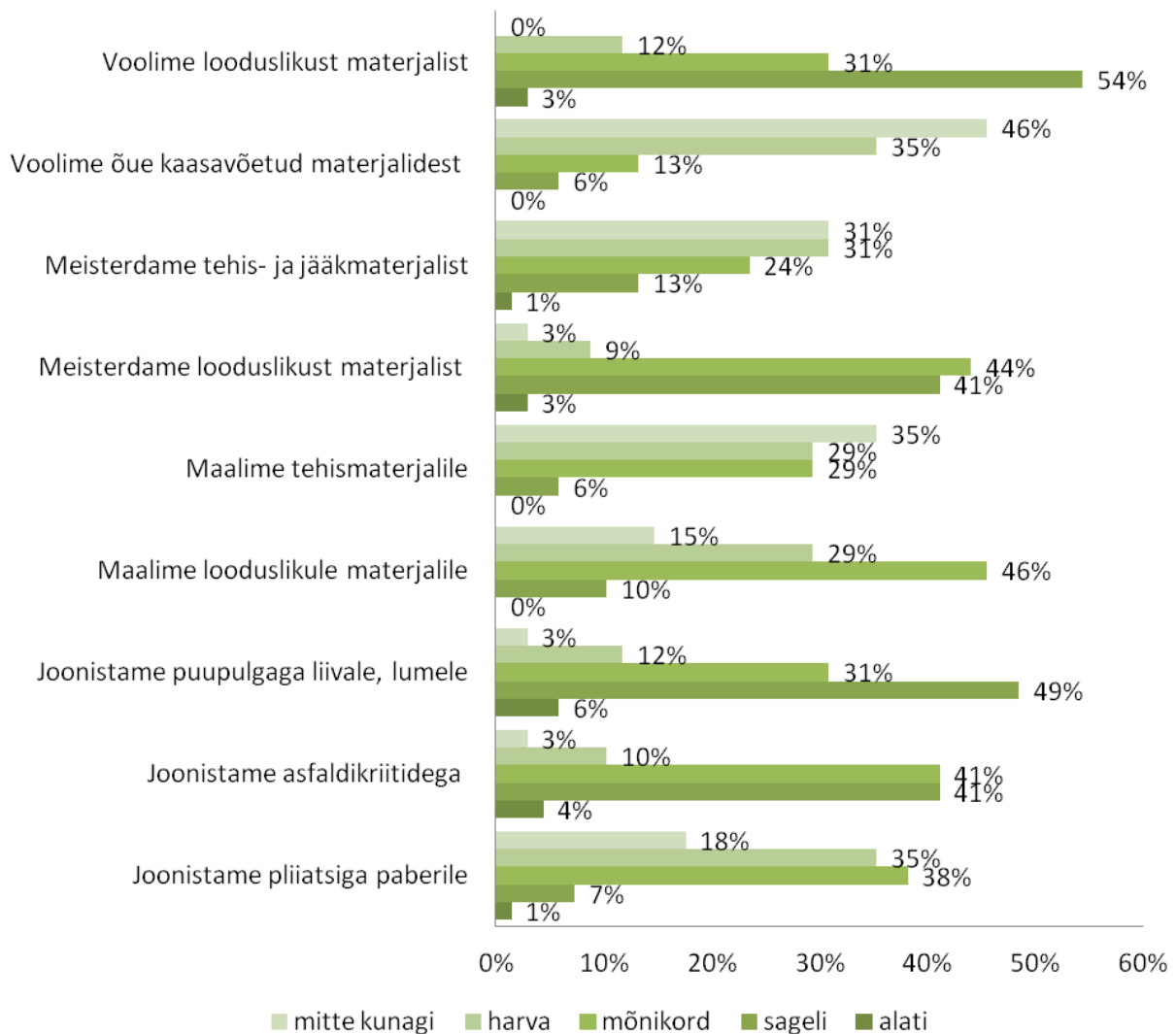
	M	SD	p
Kujutamine ja väljendamine	1,74	1,01	$p > 0,05$

Kujundamine	1,51	1,02	$p > 0,05$
Voolimine	1,54	0,93	$p > 0,05$
Joonistamine	1,78	0,82	$p < 0,01$
Maalimine	0,87	0,92	$p < 0,00$
Meisterdamine	1,82	0,84	$p < 0,00$
Vaatlemine	1,44	1,01	

Märkus: M- aritmeetiline keskmine, SD- standardhälve, p- olulisuse nivoo

Tabeli 2 põhjal selgub, et vaatlemisest sagedamini kasutavad lasteaiadõpetajad kunstitegevuste läbiviimisel õues meisterdamist ja joonistamist. Vaatlemisest harvemini viiakse õues läbi maalimist. Olulist erinevust vaatlemise ja kujutamise, kujundamise ning voolimise vahel ei ilmnenud.

Õues läbiviidavate kunstivaldkonna tehniliste oskuste sagedusest annab ülevaate joonis 3.

Joonis 3. Õues läbiviidavate tehniliste oskuste sagedus lasteaiaõpetajate hinnangul

Jooniselt 3 võib näha, et tehniliste oskuste läbiviimise sagedus õues on tegevuseti oluliselt erinev. Sagedamini voolitakse looduslikust materjalist (liiv, savi, pori, lumi jm) (54%), joonistatakse puupulgaga liivale, porile, lumele (49%), asfaldi- ja tahvlikriitidega tänavakividele, asfaldile (41%). Mõnikord õpetajad meisterdavad looduslikust materjalist (44%), maalivad looduslikule materjalile (46%), joonistavad pliitsi või rasvakriitidega õue kaasa võetud paberile (38%). Mitte kunagi ei ole õue kaasa võtnud voolimismaterjale 46% õpetajatest, maalinud õues tehis- ja jääkmaterjalile 35% õpetajatest, meisterdanud tehis- ja jääkmaterjalist 31% õpetajatest.

Kunstiteoste vaatlemisel ja vestlemisel kunstist lasteaiaõpetajad sagedamini vaatlevad loodusnähtuseid (99%) ja ümbritsevate esemete, objektide värvi (94%), struktuuri (71%), vormi ja kompositsiooni (54%). Pildiraamatuid, pilte ja fotosid võtavad vaatlemiseks õue kaasa 24% lasteaiaõpetajatest.

62% õpetajatest kujutavad ja väljendavad meid ümbritsevat (esemed, elusolendid, objektid, nähtused jm) nende tunnuste alusel. 56% kujutab kujutusmaailma vabalt valitud viisil, isikupäraselt ja loovalt väljendavad ja kujutavad 38% õpetajatest. Sündmusi kujutavad õues 25% lasteaiaõpetajatest.

Kujundamisel 60% õpetajatest koostavad lastega mustreid ja motiive, 59% kujundavad meid ümbritsevat keskkonda ja objekte. 46% õpetajatest kaunistavad lastega esemeid, objekte, tarbeesemeid kujundavad 13% õpetajatest.

Kolmas hüpotees: *lasteaiaõpetajad kasutavad kunstitegevuste läbiviimisel õues tehnilistest oskustest rohkem joonistamist kui maalimist, voolimist ja meisterdamist.* Hüpoteesi kontrolliti Wilcoxon'i märgitesti abil. Ilmnes, et statistiliselt olulist erinevust joonistamise ja meisterdamise vahel ei leitud ($p > 0,37$). Statistiliselt oluline erinevus leiti joonistamise ja maalimise vahel ($p < 0,00$) ning joonistamise ja voolimise vahel ($p < 0,01$). Hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Tulemused on toodud tabelis 3.

Tabel 3. Testi tulemused kunstivaldkonna tehniliste oskuste lõikes

	M	SD	p
Maalimine	0,31	0,46	$p < 0,00$
Voolimine	0,68	0,47	$p < 0,01$
Meisterdamine	0,79	0,4	$p > 0,37$
Joonistamine	0,85	0,35	

Märkus: M- aritmeetiline keskmine, SD- standardhälve, p- olulisuse nivoo

Tabeli 3 põhjal selgub, et lasteaiaõpetajad kasutavad kunstivaldkonna läbiviimisel õues tehnilistest oskustest sagedamini joonistamist ja meisterdamist. Maalimist kasutatakse harvemini.

Kunstivaldkonna tehniliste oskuste läbiviimiseks õues kasutavad lasteaiaõpetajad erinevaid materjale ja töövahendeid. Voolimisel kasutavad materjalid on välja toodud tabelis 4.

Tabel 4. Voolimismaterjalide kasutamise sagedus lasteaiaõpetajate hinnangul

Voolimismaterjalid	Lumi	Liiv	Savi	Pori	Muld	Plastiliin	Fimo
Vastanute arv	66	64	20	18	18	16	2
%	97%	94%	29%	26%	26%	24%	3%

Tabeli 4 põhjal selgub, et enimkasutatavad materjalid õues voolimisel on lumi (97%) ja liiv (94%). Kõige vähem kasutatakse õues fimo (3%). Voolimismaterjalina märgiti ära veel kips, saepuru ja soolataigen.

Lasteaiaõpetajad võtavad õue kaasa ka erinevaid joonistamisvahendeid, kuid enamus vastanuist, 66 (97%) õpetajat kasutab joonistamisvahendina oksaga liivale, maapinnale, lumele joonistamist. Suurem osa õpetajatest (94%) võtavad õue kaasa ka asfaldi- ja tahvlikriite. Rasvakriite kasutab õues joonistamisel 33 (49%) õpetajat, värvpliitseid 27 (40%) õpetajat. Harvemini kasutatakse õues joonistamisel süsi- ja söepliitseid (18%) ja viltpliitseid (10%). Joonistamisvahenditena märgiti ära veel joonistavad kivid ja taimedega joonistamine.

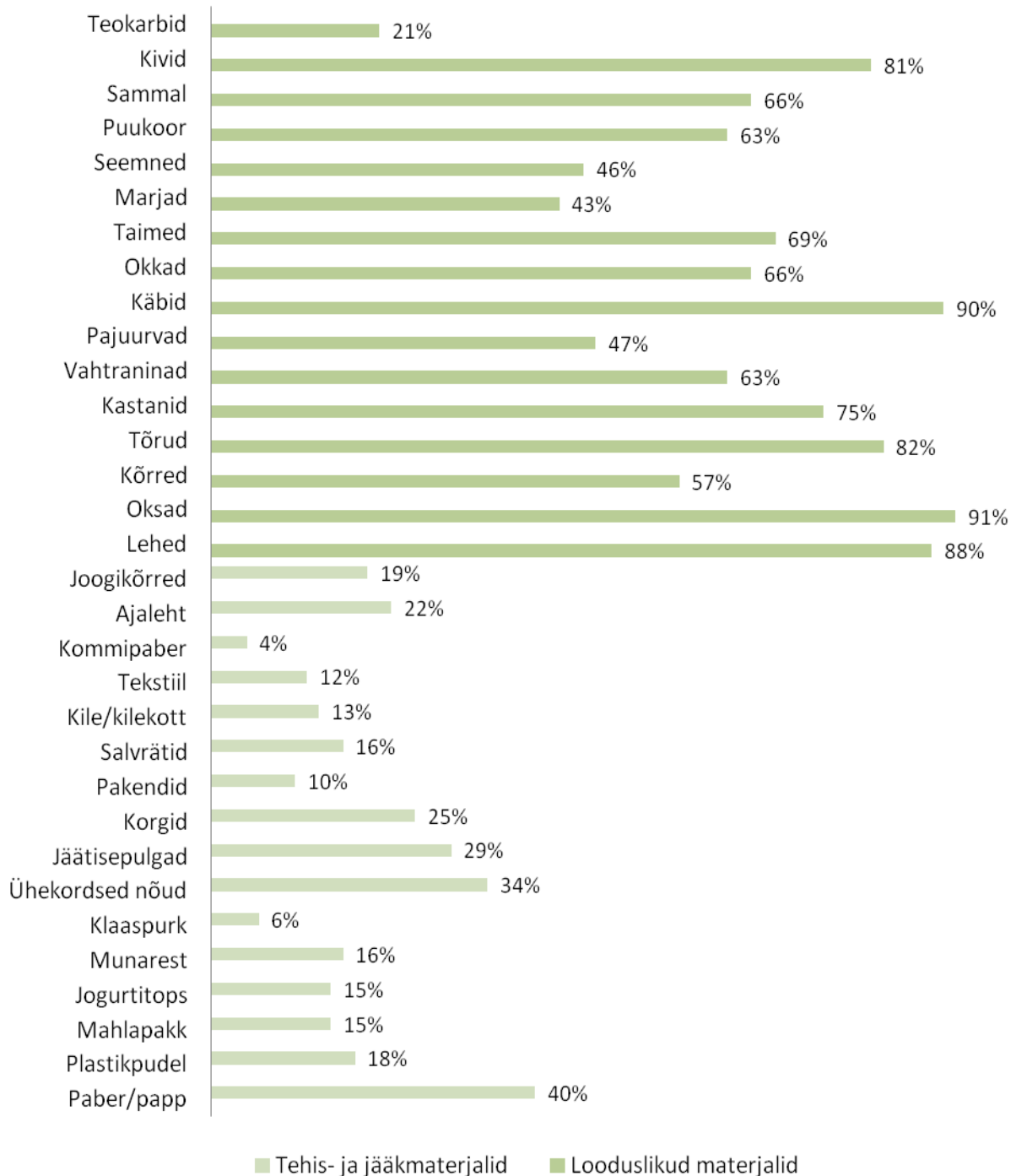
Maalimismaterjalide kasutamise sagedusest annab ülevaate tabel 5.

Tabel 5. Maalimismaterjalide kasutamise sagedus lasteaiaõpetajate hinnangul

Maalimismaterjalid	Vesi	Pori	Näpuvärvid	Guašš	Akvarell
Vastanute arv	35	26	14	13	11
%	51%	38%	21%	19%	16%

Tabeli 5 põhjal selgub, et sagedamini kasutatakse õues maalimisel vett (51%). Harvemini võetakse õue kaasa guašše (19%) ja akvarelle (16%). Maalimismaterjalidena märgiti õpetajate poolt ära ka õlipastellid.

Joonisel 4 on välja toodud lasteaiaõpetajate poolt õues meisterdamisel kasutatavate looduslike materjalide ning tehis- ja jääkmaterjalide sagedus.

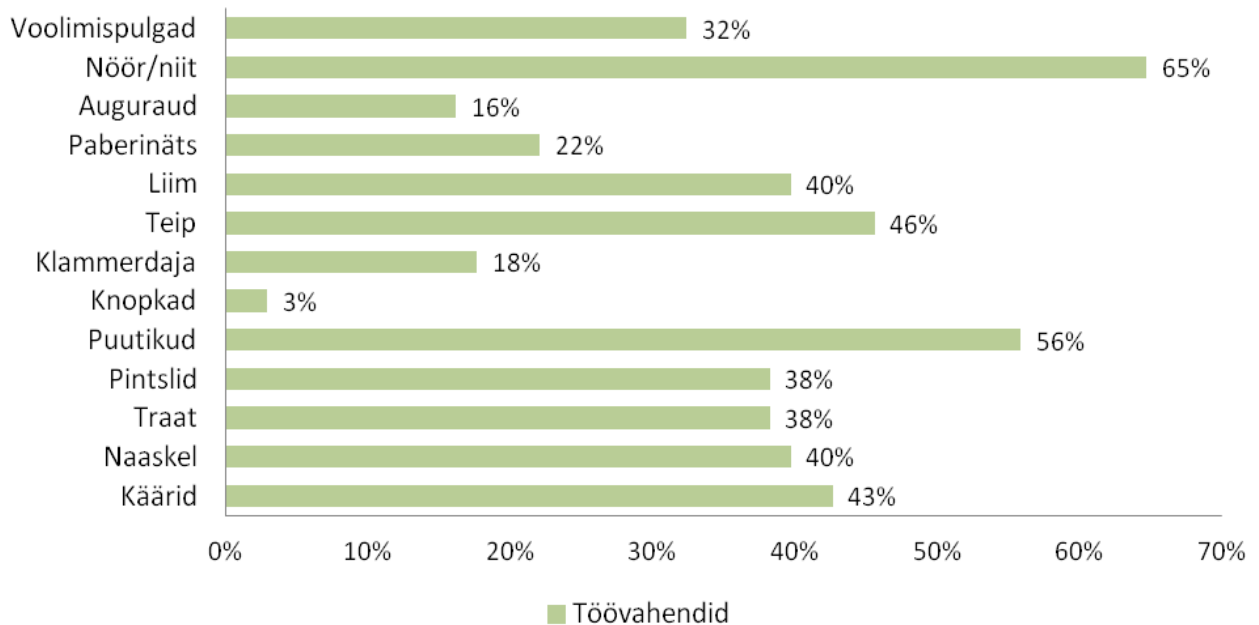

Joonis 4. Meisterdamisel kasutatavate materjalide sagedus lasteaiaõpetajate hinnangul

Jooniselt 4 on näha, et lasteaiaõpetajad kasutavad õues meisterdamisel sagedamini looduslike materjale võrreldes tehis- ja jääkmaterjalidega. Looduslikest materjalidest enim kasutavad õpetajad õues oksid, käbisid, lehti, tammetõrusid ja kive. Harvemini kasutatakse õues teokarpe, marju, seemneid. Tehis- ja jääkmaterjalidest enimkasutatavad materjalid on:

paber ja papp, ühekordsed nõud, jäätisepulgad, korgid, ajalehed. Harva kasutatakse kommipabereid, klaaspurke ja erinevaid pakendeid. Õues meisterdamiseks kasutatavate materjalidena märgiti ära veel õhupallid ja värvitud makaronid.

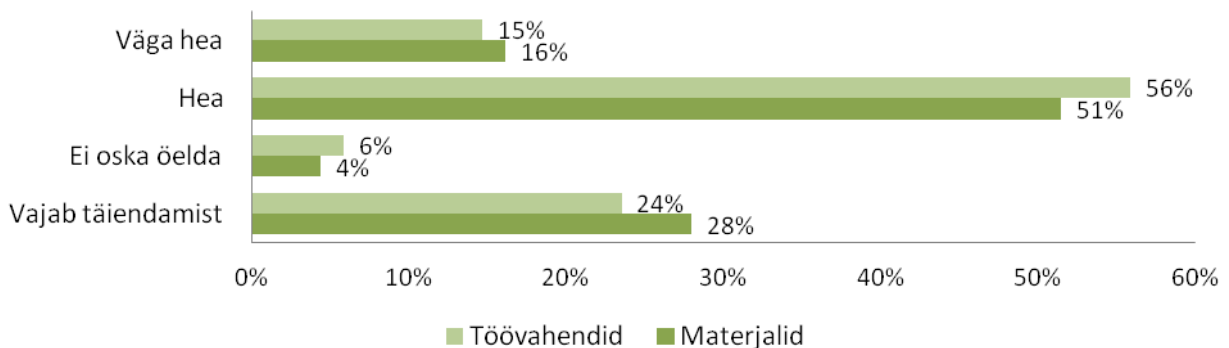
Töövahendite kasutamissagedusest annab ülevaate joonis 5.

Joonis 5. Töövahendite kasutamise sagedus õues lasteaiaõpetajate hinnangul

Töövahenditest võtavad lasteaiaõpetajad sagedamini õue kaasa nööri/niiti, puutikke, teipi. Töövahenditest toodi välja veel pesunäpid ja liivapaber.

Joonisel 6 on esitatud kunstivaldkonna tehniliste oskuste läbiviimiseks õues kasutatavate töövahendite ja materjalide kättesaadavus ja olemasolu õpetajate hinnangul lasteaedades.

Joonis 6. Töövahendite ja materjalide kättesaadavus/olemasolu lasteaias õpetajate hinnangul

Jooniselt 6 võib näha, et valdav osa lasteaiaõpetajatest hindavad töövahendite ja materjalide kättesaadavust ja olemasolu oma lasteaias heaks. 24% lasteaiaõpetajate hinnangul vajab töövahendite kättesaadavus ja olemasolu täiendamist. Materjalide täiendamist lasteaedades vajab 28% õpetajatest. Küsimustikus oli välja toodud ka variant „halb“, mille tulemus nii töövahendite kui materjalide suhtes oli 0%.

Arutelu

Bakalaureusetöö käigus selgitati välja õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool. Saadi vastused uurimisküsimustele ning varasematel uurimustel tuginevad hüpoteesid leidsid osaliselt kinnitust.

Esimese hüpoteesiga *lasteaiaõpetajad kes peavad kunstitegevuste läbiviimist õues oluliseks, kasutavad seda ka sageli* kontrolliti, kas ilmneb seos õues läbiviidavate kunstitegevuste olulisuse ja sageduse suhtes. Hüpotees leidis kinnitust, lasteaiaõpetajad kes peavad õues kunstitegevuste läbiviimist pigem oluliseks kasutavad seda ka mõnikord. Sarnase tulemuseni on jõudnud oma uurimustöös tehtud järelduste põhjal ka Keerbergh (2006) – õuesõppe kasutamine sõltub suurel määral lasteaiaõpetajast ning sellest, kui oluliseks ta õues õppimist peab. Õpetajad kes väärtustavad õues õppimist kasutavad seda ka sageli.

Uurimustulemustest saadi vastus ka uurimisküsimusele *kui sageli ning millise sagedusega lasteaiaõpetajad õues kunstitegevusi läbi viivad* kus selgus, et üle poole küsitletud lasteaiaõpetajatest viivad kunstitegevusi õues läbi mõnikord, suurem osa õpetajaid harvem kui üks kord kuus. Sarnaseid tulemusi kinnitavad ka varasemad uurimused. Tartus läbi viidud uurimuse (Krigulson, 2006) põhjal kasutavad üle poole vastanud õpetajatest oma tegevustes õuesõpet vahetevahel. Tallinnas läbi viidud uurimustulemused (Abel, 2010) näitavad, et üle poolte küsitletud lasteaiaõpetajatest viib kunstitegevusi õues läbi harvemini kui üks kord kuus.

Antud tulemust võib põhjendada sellega, et tegevuste läbiviimine sisetingimustes on lihtsam, kui õpetada väljas, kus samaaegselt juhtuvat ei ole võimalik täielikult kontrollida. Õppetööd õues läbi viies peab olema paindlik ning teadlik sellest, et varemplaneeritu ei pruugi alati õnnestuda (Brügge et al., 2008). Samal arvamusel on ka lõputöö autor. Kuigi koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava (2008) alusel õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, ei ole õppekavas välja toodud kui sageli kunstitegevusi õues läbi viiakse. Ka on Eestis ja Soomes läbi viidud uurimuse (Rusanen, Kairavuori & Vahter, 2010) põhjal alushariduse õppekavas püstitatud valdkond „Kunst“ eesmärgid laialdased ning hõlbustavad õpetajat vabalt tegutsema.

Teise hüpoteesiga *lasteaiaõpetajad kasutavad kunstitegevuste läbiviimisel õues rohkem vaatlemist kui kujutamist, kujundamist ja tehnilisi oskusi (maalimine, joonistamine, voolimine, meisterdamine)* kontrolliti, kas vaatlemise ja teiste valdkond „Kunst“ sisu tegevuste läbiviimise sageduse vahel ilmneb erinevus või mitte. Hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Vaatlemist viiakse õues läbi sagedamini kui tehnilisi oskusi (maalimist). Sarnase tulemuseni jõudis Tallinna lasteaedades läbi viidud uurimuse põhjal ka Abel (2010), kus enim viiakse õuekeskkonnas tegevusliikidest läbi vaatlemist ja uurimist. Teises hüpoteesis ei leidnud kinnitust oletus, et vaatlemist viiakse läbi sagedamini kui kujutamist, kujundamist, tehnilisi oskusi (voolimist). Vaatlemisest sagedamini kasutavad õpetajad õues tehnilisi oskusi (joonistamist ja meisterdamist).

Uurimustulemustest leiti vastus ka uurimisküsimusele *milliseid kunstitegevusi lasteaiaõpetajad õues läbi viivad* kus selgus, et valdkond „Kunst“ sisu käsitlevad õpetajad õues mitmekülgset. Kunstiteoste vaatlemisel ja vestlemisel kunstist enamuse küsitletud lasteaiaõpetajatest vaatlevad loodusnähtuseid, mida toetab ka koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) valdkond „Mina ja keskkond“ raames, kus laps märkab nähtusi ja muutusi looduses. Valmis „kunstiteoseid“ pakub loodus mitmel viisil: tormist murtud, sammaldunud puud, kändud ja muud looduse viperused, kuid ka pilvine taevast, nende vaatlemist hindavad ja väärtustavad ka Tuulmets (2010) ja Valter (2000). Sagedamini vaadeldakse ka esemete, objektide värvi, struktuuri, vormi. Looduses esinev vormide rohkus annab lapsele vahetu võimaluse võrdlemiseks (Kalvik, 1981). Lõputöö autor juhib tähelepanu sellele, et vaatlus oleks tulemuslik, tuleb õpetajal seda vajadusel juhtida ning suunata sobivate küsimustega, samal arvamisel on ka Pokk (2010).

Kujutamisel ja enese väljendamisel suurem osa vastanud õpetajatest käsitlevad sagedamini esemete, objektide, nähtuste, elusolendite jm kujutamist nende tunnuste alusel. Üle poole vastanud õpetajatest lasevad lastel end kujutada ja väljendada vabalt valitud viisil, mida peab oluliseks ka Vahter (2008), olles veendunud, et andes lastele võimaluse proovida leida uusi ideid ja eneseväljendamisviise, suhtuvad lapsed oma tegevustesse loovamalt. Loovus omakorda aitab lapsel iseendaga rahul olla ning tõstab enesehinnangut (Hango, 1993).

Kujundamisel suurem osa uuritavatest õpetajatest koostavad lastega õues mustreid ja kujundavad meid ümbritsevat keskkonda ja objekte ehk annavad asjadele omapoolse esteetilise lisaväärtuse. Tehnilistest oskustest lasteaiaõpetajad õues koos lastega sagedamini voolivad ja meisterdavad looduslikust materjalist ning joonistavad puupulgaga liivale, porile, lumele, asfaldi- ja tahvlikriitidega asfaldile ja tänavakividele. Oll (2009) rõhutab, et lasteaiaõpetajal tuleb tagada lastele võimalus joonistada ka õues.

Kolmandas hüpoteesis *lasteaiaõpetajad kasutavad kunstitegevuste läbiviimisel õues tehnilistest oskustest rohkem joonistamist kui maalimist, voolimist ja meisterdamist* kontrolliti, kas ilmneb erinevust joonistamise ja teiste tehniliste oskuste vahel. Hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Lasteaiaõpetajad viivad tehnilistest oskustest õues sagedamini läbi joonistamist ja meisterdamist, harvemini voolimist ja maalimist. Vastupidist tulemust näitas Järvamaal koolieelikute rühmas läbi viidud uurimus (Murumaa, 2010), kus rühmaruumis tehniliste oskuste läbiviimise sageduse osas erinevust ei ilmnenud.

Tulemusi käsitledes, saadi vastus uurimisküsimusele *milliseid materjale ja töövahendeid lasteaiaõpetajad sagedamini õues kasutavad* kus selgus, et tehniliste oskuste läbiviimiseks õues kasutavad lasteaiaõpetajad sagedamini looduslikku materjali kui tehis- ja jääkmaterjali. Kalvik (1981) on veendunud, et looduslikus materjalis peituv kordumatus, erandlikkus ja ilu võimaldab luua lugematul hulgal kõige erinevates tehnikates kunstitöid. Antud tulemust võib põhjendada sellega, et õues õppimine ühendab endas tegevuste läbiviimise koha kui rakendatava sisu, kus õueruumi kasutatakse nii õppevahendina kui ka õppimise kohana (Dahlgren & Szczepanski, 2006; Szczepanski, 2009). Ka Timoštšuk (2009) on veendunud, et ideid ja innustust saadake lähiümbrusest, see mida ümbrus pakub näha ja kogeda, saab paljude tegevuste teemaks.

Voolimisel eelistavad enamus õpetajatest lund ja liiva, kuid ka savi ja pori. Voolimisel eelistab savi ka Oll (2009), kuna see on pehme ja õige konsistentsi korral hästi töödeldav. Maalimisel suurem osa õpetajatest eelistavad veega ja poriga maalimist. Fravel (2009) arwab, et veega on parim maalida suvel kivisele pinnale. Vahter (2002) leiab, et poriga võib õues maalida ka paberile/tapeedile.

Meisterdamisel kasutavad õpetajad sagedamini õues oksid, käbisid, lehti, tammetõrusid ja kive, kuid ka teisi looduslikke materjale kasutavad õpetajad õues sagedamini kui tehis- ja jääkmaterjale. Ivanova ja Leppoja (2007) on veendunud, et meisterdamine aitab avastada erinevaid materjale ja loob teadmisi materjalide olemusest. Ka joonistamisel eelistab enamus lasteaiaõpetajaid looduslikke vahendeid – puupulgaga maapinnale, lumele joonistamist. Suur osa õpetajatest võtab õue kaasa ka asfaldi- ja tahvlikriite, millega Vahter (2005b) õpetab tegema tänavavaipa.

Uurimistulemustest selgus veel, et töövahenditest võtavad õpetajad sagedamini õue kaasa nõõri/niiti, puutikke, teipi. Rühmaruumis kasutatakse enim kääre, liimi, pintselid (Murumaa, 2010). Suurem osa õpetajad hindavad oma lasteaias nii materjalide kui töövahendite kättesaadavust ja olemasolu heaks. Vastupidist tulemust näitas Keerberg'i (2006) poolt läbi viidud uurimus, kus lasteaiaõpetajate hinnangul materiaaltehniline baas vajab täiendamist.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et bakalaureusetöö eesmärk *välja selgitada õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool* sai täidetud. Lasteaiaõpetajad lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast (2008), kus ei ole täpsustatud millise sagedusega viivad õpetajad kunstitegevusi läbi õues, kasutavad seda oma töös mõnikord, sagedusega 1-3 korda poolaastas. Õues käsitletavatest valdkond „Kunst“ sisust eelistavad õpetajad sagedamini läbi viia tehnilisi oskusi (joonistamist ja meisterdamist). Tehniliste oskuste läbiviimiseks õues kasutavad lasteaiaõpetajad sagedamini looduslikku materjali kui tehis- ja jääkmaterjali.

Lõputöö autor leiab, et oluline tähtsus õues kunstitegevuste läbiviimisel on suuremalt jaolt õpetajal, kuna õpetajast oleneb kas, kui sageli ja milliseid kunstitegevusi lastega õues läbi viiakse. Edasi saab püüelda selle poole, mida oleks võimalik ära teha, et õpetajad peaksid kunstitegevusi õues oluliseks. Võib oletada, et seejuures tõuseb ka õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste sagedus. Antud lõputöö uurimusest võiksid kasu saada nii lasteaedade direktorid kui üliõpilased, kes saaksid välja selgitada põhjused õues läbiviidavate kunstitegevuste harva esinemissageduse suhtes ning pöörata suuremat tähelepanu õpetajate motiveerimisele kasutamaks õuekeskkonda kunstitegevuste läbiviimiseks sagedamini.

Uuritavate vähesuse tõttu ja seetõttu, et uuring viidi läbi vaid Põlvamaal, ei saa antud tulemuste põhjal teha laiaulatuslikke üldistusi. Piiranguks võib pidada ka ebasobivat aega mil paljudes lasteaedades käsil arenguestlused ja käsitlusel teisedki küsimustikud, mis võisid mõjutada õpetajate tähelepanu küsimustikule hinnangute andmisel.

Tänuõnad

Töö autor soovib tänada uurimuses osalenud Põlvamaa lasteaedade õpetajaid, tulemuste täpsustamisel Karin Naruskovi ning motiveerivaid kursusekaaslasid Airet Kungust, Kairit Kolpakovi ja Egle Linnust.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

(allkiri)

(kuupäev)

Kasutatud kirjandus

- Abel, E. (2010). *Tallinna lasteaegade õpetajate ja juhtkonna arvamusi õuekeskkonna kasutamisest igapäevases õppe- ja kasvatus töös*. Magistritöö. Tartu: Tartu Ülikool.
- Brügge, B., Glantz, M., & Sandell, K. (2008). *Õuesõpe*. Tallinn: Kirjastus Ilo.
- Dahlgren, L. O., & Szczepanski, A. (2006). *Õuesõppe pedagoogika. Raamatuharidus ja meeleline kogemus. Katse määratleda õuesõpet*. Tallinn: Kirjastus Ilo.
- Drake, J., & Love, A. (2001). *Laste suveraamat I*. Tallinn: Egemont Estonia.
- Eesti Entsüklopeedia*, 10 köide. (1998). Tallinn: Eesti Entsüklopeediakeskus.
- Einon, D. (2003). *Loov laps*. Tallinn: Varrak.
- Fravel, N. (2009). *Summer Outdoor Art for Children*. Külastatud aadressil <http://suite101.com/article/summer-outdoor-art-for-children-a120968>.
- Gabral, H., & Pöldemaa, T. (2000). *Kunst I-III klass*. Tallinn: Koolibri.
- Grahn, P. (2009). Laps ja loodus. L.O. Dahlgren, S. Sjölander, J. P. Strid, & A. Szczepanski (Toim), *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas – lähiümbrusest saab õpiõu* (lk 65-125). Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus.
- Gustavson, M. (2004). *Laste aeg – laste aed*. Tallinn: Kirjastus PreMark.
- Hango, K. (1993). *Kuidas vannitada dinosaurust ehk harjutusi lastele loovuse arendamiseks*. Tartu: Elmatar.
- Ivanova, K., & Leppoja, L. (2001). *Hakkame joonistama*. Tallinn: Kirjastus Ilo.
- Ivanova, K., & Leppoja, L. (2007). Käelistest tegevustest lasteaia ja nende integreerimine teiste ainevaldkondadega. *Tea ja toimet*, 33, 5-38. Tallinn: Ilo.
- Kalvik, S. (1981). *Meisterdame looduslikust materjalist*. Tallinn: Valgus.
- Keerberg, K. (2006). *Õues õppimine – loodushariduse tähtis osa eelkoolieas*. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava* (2008). Külastatud aadressil <http://www.riigiteataja.ee/ert/act/.jsp?id=12970917>.
- Kos, M. (2010). Outdoor Play and Learning in Early Childhood. *Encountering, experiencing and exploring nature in education* (lk 108-113). Slovenija: Center šolskih in obšolskih dejavnosti, Ljubljana.
- Krigulson, Ü. (2006). *Õuesõppe rakendamisest lasteaia tegevustes*. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool.
- Linke, U. (1998). *Joonistamine – nägemise kool*. Tallinn: Avita.
- Murumaa, K. (2010). *Kunstivaldkonna rakendamine koolieelikute rühmas Järvamaa lasteaegade näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikool.

- Niiberg, T., & Linnas, M. (2007). *Laps läheb lasteaeda*. Tartu: Atlex.
- Oll, T. (2009). Valdkond „Kunst“. E. Kulderknup (Toim), *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad* (lk 74-90). Tartu: Studium.
- Pokk, U. (2010). Vahetu loodusvaatlus. G. Sooserv (Koost), *Loodusvaatlused* (lk 27-35). Tallinn: Ilo.
- Raadik, S. (Koost). (2009). *Õpime õues mängides*. Tallinn: Kirjastus Ilo.
- Raadik, S. (2010). Õuesõpe – eluliselt oluline õppimisviis. G. Sooserv (Koost), *Loodusvaatlused* (lk 5-13). Tallinn: Ilo.
- Rusanen, S., Kairavouri, S., & Vahter, E. (2010). *Creative self-expression as a goal for visual art education – Finnish and Estonian perspectives*. Külastatud aadressil <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/18823>.
- Speechley, G. (2002). *Samm sammult. Voolime savist*. Tallinn: Egmont Estonia.
- Szczepanski, A. (2009). Õuekeskkond – õpikeskkondade rohke võimas klassituba. L.O. Dahlgren, S. Sjölander, J. P. Strid, & A. Szczepanski (Toim), *Õuesõppe pedagoogika kui teadmiste allikas – lähiümbrusest saab õpiõu* (lk 9-45). Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus.
- Tiitsmaa, R. (2008). *Voolitud fantaasiad*. Tallinn: Kirjastus Saara.
- Timoštšuk, I. (2009). Loodusest on palju õppida. L. Kivi, & H. Sarapuu (Koost), *Lasteaialaps peres* (lk 30-33). Tartu: Atlex.
- Treier, H. (2004). Kolm versust tänases kunstiõpetuses. *Haridus*, 9, 14-17.
- Tuulmets, A. (2010). Lõimimisvõimalusi põhikooli kunstis. J. Jaani, & L. Aru (Koost), *Lõiming. Lõimingu võimalusi põhikooli õppekavas* (lk 246-273). Tartu: Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus.
- Vahter, E. (2001). *Lumisem lumeae*. Tallinn: Avita.
- Vahter, E. (2002). *Puhtalt porikarva*. Tallinn: Avita.
- Vahter, E. (2004). *Tuultega võidu*. Tallinn: Avita.
- Vahter, E. (2005a). Kunstikasvatus lasteaias. L. Kivi, & H. Sarapuu (Koost), *Laps ja lasteaed. Lasteaiaõpetaja käsiraamat* (lk 199-212). Tartu: Atlex.
- Vahter, E. (2005b). *Teeme koos lapsega. 50 ideed lapse arendamiseks*. Tallinn: Ajakirjade Kirjastus.
- Vahter, E. (2008). Kunstitegevused. E. Kikas (Toim), *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas* (lk 247-255). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vahter, E. (2009). Lastest ja kunstist lasteaias ning kodus. K. Henno (Toim), *Lasteaialaps peres* (lk 72-78). Tartu: Atlex.

Valter, E. (2000). *Kuidas õppida vaatama*. Tartu: Elmatar.

Lisa 1

Lugupeetud lasteaiaõpetaja!

Käesoleva küsimustiku eesmärgiks on välja selgitada õuekeskkonnas läbiviidavate kunstitegevuste maht ja sisuline pool Põlvamaa lasteaedade näitel. Küsimustik on anonüümne ning kogutud materjali kasutatakse ainult statistiliselt üldistatud kujul Tartu Ülikooli haridusteaduskonna bakalaureusetöös. Tõmmake ring ümber Teile sobiva vastusevariandi ning vajadusel täitke punktiiriga rida. Meeldivale koostööle lootma jäädes Tartu Ülikooli haridusteaduskonna tudeng Karin Kopli.

1. Kui oluliseks peate kunstitegevuste läbiviimist õues?

a) pole üldse oluline b) pigem pole oluline c) ei oska öelda d) pigem oluline e) väga oluline

2. Kui sageli käsitlete kunstitegevusi õuekeskkonnas?

a) mitte kunagi b) harva c) mõnikord d) sageli e) alati

3. Millise sagedusega viite läbi kunstitegevusi õues?

a) 1-3 korda aastas b) 1-3 korda poolaastas c) 1-3 korda kuus d) 1-3 korda nädalas

4. Millist valdkond „Kunst“ sisu tegevust on lihtsaim planeerida ja läbi viia õues?

Vali üks sobiv variant.

- a) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul
- b) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine
- c) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine
- d) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist

5. Kui sageli oma töös viite läbi valdkond „Kunst“ sisu õuekeskkonnas?

Kasutage järgmist skaalat: 1 mitte kunagi; 2 harva; 3 mõnikord; 4 sageli ; 5 alati

Kujutamine ja väljendamine	1	2	3	4	5
Kujundamine	1	2	3	4	5
Voolimine	1	2	3	4	5
Joonistamine	1	2	3	4	5
Maalimine	1	2	3	4	5

Meisterdamine	1	2	3	4	5
Kunstiteoste vaatlemine	1	2	3	4	5

6. Milliseid kujutamise ja väljendamise viise viite läbi õues? Vali mitu varianti.

- a) kujutame meid ümbritsevat nende tunnuste alusel (esemed, elusolendid, objektid, nähtused)
- b) kujutame meid ümbritsevat isikupäraselt ja loovalt
- c) kujutame ja väljendame sündmusi
- d) kujutame ja väljendame oma kujutusmaailma vabalt valitud viisil
- e)

7. Milliseid kujundamise viise viite läbi õues?

- a) kujundame meid ümbritsevat (keskkond, objektid)
- b) kujundame tarbeesemeid
- c) kaunistame esemeid, objekte
- d) koostame mustreid, motiive
- e)

8. Kuidas arendate lastel õues kunstivaldkonna tehnilisi oskusi?

Kasutage järgmist skaalat: 1 mitte kunagi; 2 harva; 3 mõnikord; 4 sageli ; 5 alati

Joonistame pliiatsitega/rasvakriitidega paberile	1	2	3	4	5
Joonistame afaldikriitidega asfaldile/tänavakividele	1	2	3	4	5
Joonistame puupulgaga (liivale, porile, lumele)	1	2	3	4	5
Maalime looduslikule materjalile (kivi, puukoor, lumi, jm)	1	2	3	4	5
Maalime tehismaterjalile (paber, tapeet, mahlapakk, munarest, jm)	1	2	3	4	5
Meisterdame looduslikust materjalist (lehed, oksad, käbid, tõrud, jm)	1	2	3	4	5
Meisterdame tehis- ja jääkmaterjalist (paber, papp, tekstiil, kile, pakendid, jm)	1	2	3	4	5
Voolime erinevatest õue kaasavõetud materjalidest (plastiliin, fimo, jm)	1	2	3	4	5
Voolime looduslikust materjalist (liiv, savi, pori,	1	2	3	4	5

lumi, jm)					

9. Kuidas viite läbi kunstiteoste vaatlemist õuekeskkonnas? Vali mitu varianti.

- a) võtame õue kaasa pildiraamatuid, pilte, fotosid
- b) vaatleme ja kirjeldame ümbritsevate esemete, objektide värvi
- c) vaatleme ja kirjeldame ümbritsevate esemete, objektide struktuuri
- d) vaatleme ja kirjeldame ümbritsevate esemete, objektide vormi/kompositsiooni
- e) vaatleme loodusnähtuseid
- f)

10. Milliseid kunstivaldkonna tehnilisi tegevusi viite läbi õues?

- a) voolimine b) joonistamine c) maalimine d) meisterdamine

11. Milliseid materjale kasutate õues voolimisel?

- a) liiv b) savi c) pori d) muld e) lumi f) plastiliin g) fimo h)

12. Milliseid joonistamisvahendeid kasutate õues?

- a) asfaldi- ja tahvlikriidid b) rasvakriidid c) süsi- ja söepliiatsid d) värvipliatsid
- e) viltpliatsid f) oksaga (liivale, maapinnale, lumele) g)

13. Milliseid maalimismaterjale kasutate õues?

- a) guaššvärvid b) akvarellvärvid c) näpuvärvid d) pori e) vesi f)

14. Milliseid materjale kasutate õues meisterdamisel?

- a) paber/papp i) korgid q) lehed v) okkad
- b) plastikpudel j) pakendid r) oksad w) taimed
- c) mahlapakk k) salvrätid s) kõrred õ) marjad
- d) jogurtitops l) kile/kilekott š) tõrud ä) seemned
- e) munarest m) tekstiil z) kastanid ö) puukoor
- f) klaaspurk n) kommipaber ž) vahtraninad ü) sammal
- g) ühekordsed nõud o) ajaleht t) pajuurvad x) kivid
- h) jäätisepulgad p) joogikõrred u) käbid y) teokarbid

Lisa veel.....

15. Milliseid töövahendeid kasutate kunstitegevuste läbiviimisel õues?

- a) käärid e) puutikud i) liim m) voolimispuulgad
b) naaskel f) knopkad j) paberinäts n)
c) traat g) klammerdaja k) auguraud
d) pintslid h) teip l) nõör/niit

16. Kuidas hindate oma lasteaias materjalide kättesaadavust/olemasolu?

- a) halb b) vajab täiendamist c) ei oska öelda d) hea e) väga hea

17. Kuidas hindate oma lasteaias töövahendite kättesaadavust/olemasolu?

- a) halb b) vajab täiendamist c) ei oska öelda d) hea e) väga hea

Teie vanus

- a) kuni 30a b) 31-40a c) 41-50a d) 51-...

Õpetajana töötatud aastate arv

- a) 1-5 b) 6-10 c) 11-15 d) 16-20 e) 21-...

Haridus

- a) pedagoogiline kesk-eri b) muu kesk-eri c) pedagoogiline kõrgem d) kõrgem muu
e) lõpetamata kõrgem f) kõrgharidus omandamisel

Kas töötate

- a) maal b) linnas

Täna, et leidsite aega küsimustele vastata!

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ **Karin Kopli** _____

(autori nimi)

(sünnikuupäev: _____ **22.veebruar, 1980** _____)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

_____ **Kunstitegevuste läbiviimine õuekeskkonnas Põlvamaa lasteaedade näitel** _____,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on _____ **Irja Vaas** _____,

(juhendaja nimi)

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, ___**19.mai, 2014**___ (kuupäev)